

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Rugăciunea în exprimarea Părinților Bisericii

Perioadele de post instituite de Biserică pot să devină un bun prilej pentru fiecare, de a reflecta asupra a ceea ce înseamnă rugăciunea și asupra a ceea ce presupune ea. Este cea mai vie și mai dinamică expresie a legăturii omului cu Dumnezeu, de aceea o mai atentă apropiere de sensurile și semnificațiile rugăciunii poate aduce mult folos duhovnicesc. Postul devine un bun prilej și pentru practicarea mai intensă a rugăciunii. Tocmai în acest sens credinciosul trebuie să cunoască cât mai mult despre rugăciune, de la simple definiții, până la moduri și practici ale acesteia. Rugăciunea întâi de toate este o stare, o experiență, de aceea în deslușirea înțelesurilor ei am apelat la scrierile Sfinților Părinți, la experiența și practica lor. De la simpla definire a rugăciunii și până la explicarea aspectelor mai complexe ale acesteia, apelul la scrierile și experiența Părinților Bisericii se constituie în adevărate jaloane pentru viața noastră duhovnicească.

Rugăciunea, în cea mai simplă și cuprinzătoare definiție redată de fapt de toate catehismele este „convorbirea omului cu Dumnezeu”. Adică, omul se adresează Creatorului său, însă această adresare necesită rațiunea, mintea. De aceea, Evagrie Ponticul, definind rugăciunea surprinde acest aspect zicând: „rugăciunea este vorbirea minții cu Dumnezeu”. Omul ca și chip și asemănare a lui Dumnezeu deschide un dialog cu Cel care l-a plăzmit. Acest dialog izvorăște dintr-o necesitate ontologică a firii omenești, deoarece omul există, își păstrează valoarea sa și se împlinește doar în legătură cu Cel al Cărui chip este. Rugăciunea este raportarea omului la Dumnezeu, comunicarea și unirea cu El.

Luând în considerare profunzimea acestei „lucrări sfințitoare” cât și mulțimea definițiilor date rugăciunii de către Sfinții Părinți, expunerea de față va puncta anumite aspecte legate de rugăciune, bazate pe afirmațiile dumnezeieștilor Părinți, ca unii care au păstrat adevărul și au ținut „predaniile care ne-au fost învățate” (II Tesaloniceni 2, 15). Toți laolaltă și fiecare în parte definesc și surprind realitățile rugăciunii în toată complexitatea lor.

Sfântul Ioan Scărarul are una din cele mai frumoase și mai cuprinzătoare definiții ale rugăciunii, în lucrarea sa intitulată *Scara raiului*: „rugăciunea este, după însușirea ei, unirea omului și a lui Dumnezeu, iar după lucrare susținătoarea lumii. Este împăcare a lui Dumnezeu, maica lacrimilor și fiica lor; ispășirea păcatelor; pod de trecere peste ispite; peretele din mijloc din fața necazurilor; zdrobirea războaielor; lucrarea îngerilor,... hrana sufletului, luminarea minții,... risipirea întristării, bogăția călugărilor, visteria sihaștrilor, vădirea stării dinăuntru, descoperirea celor viitoare, semnul slavei.” (*Filocalia IX*, p. 403) De asemenea Avva Evagrie Ponticul spune în *Cuvânt despre rugăciune*: „rugăciunea este vâstarul blândeții și al lipsei de mânie, rodul bucuriei și al mulțumirii, alungarea întristării și descurajării” (*Filocalia I*, p. 78).

Sfântul Grigorie Sinaitul subliniind lucrarea rugăciunii zice: „rugăciunea încălzește mintea și o înveselește, aprinde sufletul spre dragostea nemărginită a lui Dumnezeu și a oamenilor” (*Filocalia VII*, p. 151). Sfântul Simeon Metafrastul definește rugăciunea ca fiind: „lucrul de căpetenie al oricărei sânguințe și cea mai înaltă dintre fapte, prin care dobândim și celelalte virtuți” (*Filocalia V* p. 273). Sfântul Maxim Mărturisitorul arată în *Tâlcuirea la Tatăl nostru*, că rugăciunea este „cererea bunurilor procurate de Cuvântul cel Întrupat, este cununa virtuților, pe care Dumnezeu o dăruiește cu bucurie” (*Filocalia II*, p. 255).

Trei definiții au devenit însă faimoase în tradiția creștină răsăriteană: cerere către Dumnezeu, înălțarea minții și convorbirea cu Dumnezeu. Comunicarea omului cu Dumnezeu, rugăciunea, îmbracă întâi de toate aspectul „unei cereri de la Dumnezeu a bunurilor cunvenite”, spune Sfântul Vasile cel Mare. Majoritatea Părinților pustiei evocă rugăciunea ca: „înălțarea minții spre Dumnezeu”. Dar acest urcuș nu se limitează doar la o simplă vedere în sens filozofic, ci el devine „o convorbire a minții cu Dumnezeu”.

Continuare în pagina 2

Ierom. Nicolae M. TANG

PREDICA

Iertând, ne asemănăm cu Dumnezeu Duminica a XI-a după Rusalii

„Zis-a Domnul pilda aceasta: Asemănatu-s-a împărăția cerurilor omului împărat care a voit să se socotească cu slugile sale. Și, începând să se socotească cu ele, i s-a adus un datornic cu zece mii de talanți. Dar neavând el cu ce să plătească, stăpânul său a poruncit să fie vândut el și femeia și copiii și pe toate câte le are, ca să se plătească. Deci, căzându-i în genunchi, sluga aceea i se închina, zicând: Doamne, îngăduiește-mă și-ți voi plăti ție tot. Iar stăpânul slugii aceleia, milostivindu-se de el, i-a dat drumul și i-a iertat și datoria. Dar, ieșind, sluga aceea a găsit pe unul dintre cei ce slujeau cu el și care-i datora o sută de dinari. Și punând mâna pe el, îl sugruma zicând: Plătește-mi ce ești dator. Deci, căzând cel ce era slugă ca și el, îl ruga zicând: îngăduiește-mă și îți voi plăti. Iar el nu voia, ci, mergând, l-a aruncat în închisoare, până ce va plăti datoria. Iar celelalte slugi, văzând deci cele petrecute, s-au întristat foarte și, venind, au spus stăpânului toate cele întâmplate. Atunci, chemându-l stăpânul său îi zise: Slugă vicleană, toată datoria aceea ți-am iertat-o, fiindcă m-ai rugat. Nu se cădea, oare, ca și tu să ai milă de cel împreună slugă cu tine, precum și eu am avut milă de tine? Și mâniindu-se stăpânul lui, l-a dat pe mâna chinuitorilor, până ce-i va plăti toată datoria. Tot așa și Tatăl Meu cel ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta - fiecare fratelui său - din inimile voastre.” (Matei 18, 23-35)

Iubiți credincioși și credincioase,

Omul este creat de Dumnezeu ca să trăiască în comuniune și în iubire. Încă de la început Dumnezeu a spus „Nu este bine să fie omul singur pe pământ; să-i facem ajutor potrivit pentru el” (Facere 2,18). După ce a făcut Dumnezeu pe Adam și pe Eva le-a zis: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți” (Facere 1,28). Așa a luat naștere prima familie care au avut copii pe Cain și Abel, însă, odată cu ei s-au ivit primele conflicte și neînțelegeri. Cain l-a omorât pe Abel, dragostea fiind înlocuită cu invidia și ura, survenind pedeapsa lui Dumnezeu pentru ucigaș.

Numai acolo unde este dragoste este prezent și Dumnezeu, iar acolo unde dragostea lipsește El nu este prezent. Sfântul apostol Pavel, apostolul neamurilor, a dedicat iubirii un imn în care prezintă calitățile pe care le are dragostea, concluzionând că ea nu cade niciodată în pofida tuturor relelor din această lume. Cine are dragoste este capabil să ierte din inimă greșelile semenilor.

Sfânta Evanghelie de astăzi vorbește tocmai despre puterea dragostei și a iertării. Sfântul apostol Petru l-a întrebat pe Mântuitorul dacă un om va greși față de semenul său, de câte ori va primi iertarea, oare de șapte ori? Hristos îi răspunde că iertarea nu are limite, adică trebuie oferită ori de câte ori este necesar. Pentru a lămuri acest lucru, Mântuitorul spune pilda cu cei doi datornici, primul îi datora stăpânului său suma de zece mii de talanți, o sumă foarte mare, pe care nu avea cum să o înapoieze. Stăpânul l-a chemat și i-a cerut datoria, iar în cazul în care nu o va putea plăti, s-a hotărât să îl vândă pe el și tot ce avea în proprietate. Datornicul a căzut în genunchi și l-a rugat pe stăpânul său să îl ierte. Așa s-a întâmplat, stăpânul s-a milostivit de el și i-a iertat toată datoria. Slujitorul căruia i-a fost iertată datoria avea și el un datornic, care îi datora o sută de dinari, o sumă foarte mică în comparație cu cei zece mii de talanți.

Continuare în pagina 2

Pr. Petru URSULESCU

Din sumar

▶ Paraclise ale Maicii Domnului și istoricul lor
pagina 3

▶ Știri
pagina 4

Iertând, ne asemănăm cu Dumnezeu

Urmare din pagina 1

Nici acest slujitor nu avea posibilitatea să îi plătească datoria aproapelui său, rugându-l pe acesta să îl mai îngăduie o vreme. Slujitorul care a fost iertat de către stăpânul său nu a voit să-l păsuiască pe cel aflat întru aceeași slujire, trimițându-l la închisoare. Despre acest lucru a aflat stăpânul care l-a chemat la sine pe slujitorul cel nemilostiv, muștrându-l. Stăpânul supărat l-a dat pe mâna chinuitorilor până ce va reuși să plătească toată datoria. Morala acestei pilde este următoarea: „Tot așa și Tatăl Meu Cel Ceresc vă va face vouă, dacă nu veți ierta, din inimă, greșelile fraților voștri” (Matei 18, 35).

Tatăl este Dumnezeu, iar slujitorii suntem noi oamenii, diferiți unii față de alții, unii iartă, alții nu, unii iubesc, alții

nu pot. Și totuși..., iadul este lipsa dragostei, iar el poate începe încă de aici de pe pământ. Mai este o vorba în popor, „Te iert, dar nu te uit”. Ce este aceasta, este iertare? Nicidecum! Iertarea trebuie însoțită de iubire, iar în sufletul celui care nu iartă și nici nu uită nu este liniște, e furtună. Mai mult de atât, Mântuitorul ne învață să-i iertăm chiar și pe vrăjmașii noștri, să-i binecuvântăm și să ne rugăm pentru ei.

Dacă avem pretenția să primim iertare de la Dumnezeu, la rândul nostru trebuie să iertăm celor ce ne-au greșit, altminteri ne cerem osândă, după cum mărturisim în Rugăciunea Domnească „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi iertăm greșiților noștri” (Matei 6, 12). Iertarea ușurează sufletul omului și îl apropie pe ace-

ta de Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea că atunci când iertăm, ne asemănăm cu Dumnezeu. Rugăciunea și postul de asemenea își găsesc împlinirea în sufletul celui om care îi iartă pe toți și nu poartă dușmănie. Se spune că s-au întâlnit doi oameni credincioși care au vorbit despre modul cum trebuie să se roage. Primul a zis că din momentul în care a venit la credință, nu a mai pus carne în gura lui. Celălalt i-a zis că nu a pus capul pe pernă seara, înainte de a se ierta cu cel căruia i-a greșit. Vă lăsăm să cugetați cum trebuie să procedați în momentul în care un om vă greșeste. Vă îndemnăm să iertați, din inimă, greșelile semenilor, pentru ca și Bunul Dumnezeu să ne ierte păcatele noastre.

Amin!

Rugăciunea ne înalță spre Dumnezeu

Toate faptele bune ajută minții spre dumnezeiescul dor, dar mai mult decât toate, rugăciunea curată; prin aceasta, ca și cu niște aripi înălțându-se către Dumnezeu iese afară din toate cele ce sunt.

Când mintea se răpește prin dragoste de cunoștința dumnezeiască, ieșind afară din cele ce sunt, ea simte dumnezeiasca nemărginire. Atunci, precum

dumnezeiescul Isaia, venind datorită uimirii la simțirea smereniei sale, zice cuvintele proorocului: Vai mie, că sunt pierdut! Sunt om cu buze spurcate și locuiesc în mijlocul unui popor cu buze necurate. Și pe Domnul Savaot L-am văzut cu ochii mei! (Isaia 6, 5).

Sfântul Apostol Pavel, care avea atâtea griji pentru a propovădui și pentru a ajuta Bi-

sericile, spune totuși „neîncetat să vă rugați”. Rugăciunea neîncetată este să ai mintea pură lipită de Dumnezeu cu multă dragoste și cu dor, să atârni cu nădejdea de Dumnezeu și să te încrezi în El în orice ai face și orice ți s-ar întâmpla.

(Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Patru sute de cugetări creștine*, Editura Credința Strămoșească, Iași, 1998, p. 46-47)

Cea mai cinstită decât heruvimii și mai slăvită, fără de asemănare, decât serafimii

Așa o cinstește Biserica pe Sfânta Fecioară Maria când o laudă în cântările ei spunând: „Cuvine-se cu adevărat să te ferim, Născătoare de Dumnezeu, cea pură fericită și prea nevinovată și Maica Dumnezeului nostru. Ceea ce ești mai cinstită decât heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvântul ai născut, pe tine, cea cu adevărat Născătoare de Dumnezeu, te mărim.”

Încă din perioada apostolică, figura Maicii Domnului a deținut un loc deosebit, fiind deasupra sfinților, ca „cea mai cinstită decât heruvimii și mai slăvită, fără de asemănare, decât serafimii”. Sfinții Apostoli au cinstit-o pe Sfânta Fecioară Maria nu numai ca pe Maica Domnului Iisus Hristos, ci și ca pe o mare ajutoare a lor, ca pe o apărătoare a creștinilor și rugătoare înaintea lui Dumnezeu pentru întregul neam omenesc. Oriunde a fost propovăduită Evanghelia lui Hristos, a fost, de asemenea, slăvită

și Preacurata Lui Maică. De atunci, Biserica o cinstește pentru că „Maica Domnului aduce bucurie în viața noastră, aduce comuniune, prezență de mamă în mijlocul însingurării și înstrăinării noastre, cu rugăciunile ei izbăvind din moarte, adică din despărțirea de Dumnezeu, sufletele noastre”, după cum spune Preafericitul Părinte Patriarh Daniel.

Maica Domnului este mijlocitoarea noastră către Fiul ei, Domnul Iisus Hristos, blândețea însăși, pură rugătoare, apărătoarea celor măhniiți și singuri,

a celor pe care nu are cine să-i iubească, să-i miluiască și să le suradă. Maica Domnului se află permanent în apropierea celor năpăstuiți, lângă mamele și copiii agresați și alungați, lângă cei care suferă pe pat de spital sau se află în temniță, lângă toți cei neputincioși. Profesorul Teodor M. Popescu afirma: „Cât va fi Biserica, și în chip deosebit Biserica Ortodoxă, Maica Domnului va fi nelipsită din credință, din evlavie, din dragostea și din cinstea noastră pentru ea. Numele ei îl poartă cele mai multe femei, icoana ei se găsește în toate bisericile și în cele mai multe case de creștini, sărbătorile ei sunt între cele mai de cinste, rugăciunile către ea, dintre cele mai obișnuite”.

Maica Domnului este ocrotitoarea și ajutoarea familiei creștine, a unității și armoniei dintre soți și dintre părinți și copii.

(ziarullumina.ro)

Rugăciunea în exprimarea Părinților Bisericii

Urmare din pagina 1

Prin aceste definiții Sfinții Părinți surprind diverse aspecte și forme pe care le îmbracă rugăciunea în exprimarea ei, care nu fac altceva decât să explice rugăciunea, pentru ca prin explicarea ei să ajungem la o cunoaștere mai profundă a rugăciunii ca stare și experiență.

La ușa milostivirii

**„Prea Sfântă Maică și Fecioară
Nădejdea sufletului meu
Tu ești a mea mijlocitoare
La milostivul Dumnezeu!**

**De n-ar avea la ceruri lumea
Rudenie de pe pământ
Atunci ar fi pustie viața
Asemenea unui mormânt!**

**De nu erai tu primăvară
A veacului înțelenit
Ar fi rămas de-a pururi iarnă
Și soarele n-ar fi zâmbit.**

**De n-ai fi revărsat tu zorii
Peste pământul adormit
Atuncea umbra cea de moarte
Ar fi rămas fără sfârșit.**

**Iar astăzi, Prea Curată Maică,
Când toți ne-am abătut la rău,
De nu te vei ruga fierbinte
Ne părăsește Fiul Tău!**

**Trimite-i semn de pocăință
Norodului nedumerit
Și adă iarăși la credință
Pe sufletul cel rătăcit!**

**Dezleagă, Prea Curată Maică,
Cătușele celor robiți
Și dăruiește-le răbdare
Creștinilor năpăstuiți! ”**

Sfântul Ioan Iacob Hozevitul

Paraclise ale Maicii Domnului și istoricul lor

În cultul Bisericii Ortodoxe, Maica Domnului este socotită cea dintâi și mai mare decât toți sfinții, mai cinstită decât heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât serafimii, întrucât a dat naștere trupească Fiului lui Dumnezeu. În secolul al IV-lea, Sfinții Părinți ai Bisericii vorbeau cu mare respect despre Maica Domnului. De atunci, rugăciunile cele mai cunoscute adresate Maicii Domnului în Biserică sunt acatistele și paraclisele, ne spune arhimandritul Clement Haralam într-un interviu. Acesta îndeamnă să citim Paraclisul Maicii Domnului în fiecare zi, cu atât mai mult în această perioadă a Postului Adormirii Maicii Domnului, când creștinii ortodocși o cinstesc în mod deosebit pe Sfânta Fecioară.

Suntem în Postul Adormirii Maicii Domnului, de ce recomandă Biserica citirea Paraclisului Maicii Domnului în această perioadă a anului bisericesc?

Ne rugăm Maicii Domnului pentru că ea este cea mai aproape de Mântuitorul Hristos, de aceea spunem că mult poate rugăciunea Maicii spre îmblânzirea Stăpânului și ea poate câte voiește pentru că L-a născut pe Mântuitorul Hristos cu trup pe pământ. Ne rugăm Maicii Domnului pentru că ea este cea mai bună mijlocitoare a noastră, a oamenilor, către Mântuitorul Hristos. Să ne rugăm mereu Maicii Domnului pentru că ea este permanent lângă tronul Fiului său și Mântuitorul nostru, ajutându-ne cu rugăciunile ei. De aceea, când cântăm sau citim canonul Paraclisului Maicii Domnului, la fiecare tropar, adăugăm stihul acesta: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-ne pe noi”.

Sfânta Fecioară Maria, cea mai sfântă dintre femei, s-a învrednicit de excepționala cinste de a naște cu trup pe Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu și Mântuitorul lumii. Pentru că a dat naștere trupească Fiului lui Dumnezeu, în cultul Bisericii Ortodoxe, Maica Domnului este socotită cea dintâi și mai mare decât toți sfinții, adică, mai cinstită decât heruvimii și mai slăvită fără de asemănare decât serafimii.

Admirația profundă a oamenilor din popor, pentru lucrările minunate pe care le făcea Hristos și pentru învățăturile Sale, era exprimată nu numai față de El Însuși, ci și față de Sfânta Fecioară Maria, Maica Sa: Fericit este pântecul care Te-a purtat și fericiti sunt sânii la care ai supt! (Luca 11, 27), cum a zis cândva

o femeie din mulțime. Am putea spune că cinstirea de care Sfânta Fecioară s-a bucurat din partea pământenilor a început încă din timpul vieții ei, persoana ei fiind asociată dintotdeauna cu aceea a dumnezeiescului său Fiu, Iisus Hristos și înconjurată de dragostea și de respectul celor din jurul Lui. În primele trei secole, cinstirea aceasta se manifesta în chip latent și sub forme mai discrete; ceva mai pronunțat era în cultul particular al creștinilor din Biserică Ierusalimului și din jurul mormântului Maicii Domnului de la Ghetsimani. Intrarea în cultul public al Bisericii și amploarea cinstirii Maicii Domnului se constată abia după libertatea acordată creștinilor de Sfântul Împărat Constantin cel Mare, începând cu anul 313, prin Edictul de la Milan. În secolul al IV-lea, Sfinții Părinți ai Bisericii vorbesc despre Maica Domnului cu mare respect. Din acest moment, rugăciunile cele mai cunoscute în Biserică, adresate Maicii Domnului, de către credincioșii creștini, sunt acatistele și paraclisele.

Acatistul Bunei Vestiri este primul, fiind totodată și cea mai veche formă poetică de asemenea dimensiuni și frumusețe, aducând în același timp laudă, mulțumire și cerere Maicii Domnului, pentru biruința asupra păgânilor, care au încercat să cucerească Constantinopolul, la anul 626, însă acesta a fost salvat în chip miraculos.

Este bine să citim Paraclisul Maicii Domnului în fiecare zi, dar cu atât mai mult în Postul Adormirii Maicii Domnului, perioadă în care Maica Domnului este cinstită în mod deosebit de către creștinii ortodocși.

Ce înseamnă paraclis?

Denumirea de paraclis provine din limba greacă (paraklisis) și înseamnă rugămintă sau rugăciune prin care invocăm ajutorul Maicii Domnului sau al unui sfânt, într-o formă cântată sau citită. Termenul trebuie deosebit de omonimul său paraclis, care înseamnă biserică de dimensiuni mici sau biserică dependentă de o instituție bisericească. Slujba Paraclisului este, deci, o invocare către Dumnezeu sau Maica Domnului, ori către sfinți, pentru a primi sprijin și mângâiere duhovnicească în necazurile vieții. Spre deosebire de acatiste, care își au originea în genul imnografic al marelui Condac, „Apărătoare Doamnă”, paraclisul provine din dezvoltarea genului imnografic al Canonului, cultivat de imnografi în-

cepând cu secolul al VII-lea. Slujba Paraclisului, în general, este mai complexă imnografic decât cea a Acatistului, fiind formată din tropare, condace și canonul complet, se rostesc Evanghelia și ectenii (rugăciuni de cerere).

Când se poate rosti Paraclisul Maicii Domnului?

Paraclisul este una dintre cele mai îndrăgite forme de rugăciune a creștinilor ortodocși, care poate fi folosit atât în pravila zilnică de rugăciune personală, cât și în cultul public. Slujba Paraclisului Maicii Domnului, la slujbele de obște din biserică, se poate include și în slujba Pavcerniței Mici, înlocuind Canonul Maicii Domnului sau al Octoiului Maicii Domnului (Bogorodici-na). Spre deosebire de Acatistul Maicii Domnului, Paraclisul Maicii Domnului cuprinde și Evanghelia de la Luca (cap. 10, 38-42 – 11, 27-28), pericopa în care se relatează despre vizita Maicii Domnului la rudenia sa Elisabeta, când ni s-au făcut cunoscute cele două zămisliri minunate de care depinde mântuirea noastră: a Sfântului Ioan Botezătorul, înaintemergătorul Domnului, precum și a Domnului nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Câte Paraclise ale Maicii Domnului există în tradiția ortodoxă?

Apărute în Biserică ceva mai târziu decât Acatistul, Paraclisele Maicii Domnului sunt în număr de trei. Două se găsesc în Ceaslov sau în unele cărți de rugăciuni, cu denumirea de Paraclisul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și Al doilea Paraclis al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, iar al treilea Paraclis al Preasfintei Născătoare de Dumnezeuse află în unele ediții ale Psaltirii.

Care este istoricul acestor Paraclise ale Maicii Domnului?

Cel mai vechi și mai cunoscut dintre Paraclisele închinare Maicii Domnului (Paraclisul întâi sau cel mic) îl are ca autor, se pare, pe Teostiric monahul, care a trăit în secolul al IX-lea. Alți specialiști îl indică autor pe Teofan (probabil Mitropolitul de Niceea), care a trăit în același secol. Alți specialiști spun că aceste două nume ar desemna aceeași persoană, Teofan fiind numele lui Teostiric înainte de a deveni monah. Există însă și opinii potrivit cărora Sfântul Ioan Damaschin ar fi autor al canonului.

Al doilea Paraclis al Maicii Domnului (numit și Paraclisul mare, tipărit la

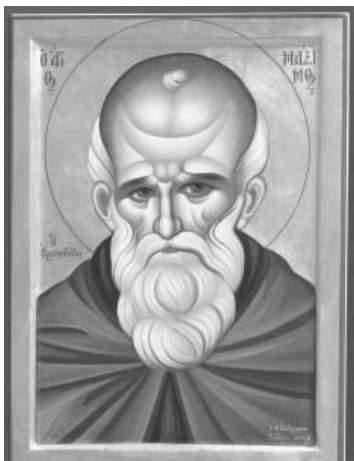
sfârșitul Psaltirii în edițiile românești) îl are ca autor pe împăratul bizantin de Niceea, Teodor al II-lea Lascaris (1254-1258). La compunerea Paraclisului mare al Maicii Domnului se pare că a contribuit și lecția primită de Teodor al II-lea de la Împărăteasa Teodora din Epir. Teodora era o femeie blândă, cu o evlavie deosebită la Maica Domnului. De la ea a învățat Teodor al II-lea că, în momentele de suferință și durere, Maica Domnului este o ajutoare grabnică pentru cei care o cheamă cu credință curată și cuget smerit. Această pildă oferită de Teodora, care ulterior avea să devină unul dintre marii sfinți ai Bisericii Ortodoxe (prăznuită la 11 martie), l-a inspirat pe Împăratul Teodor să compună Paraclisul mare al Maicii Domnului. Canonul a fost scris cu puțină vreme înainte de moartea sa, când Teodor a devenit monah, primind numele de Teodosie.

Chiar dacă aceste două canoane ale Maicii Domnului sunt diferențiate prin numele mic și mare, ele au același număr de tropare. Deși Paraclisul mare are textul ceva mai întins, acest fapt nu justifică epitetul. Distincția mic/mare se pare că a fost dată de faptul că Paraclisul mare este cântat într-un mod mai festiv, îndeosebi în timpul Postului Adormirii Maicii Domnului.

Urmând modelul acestor două Paraclise închinare Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, imnografi mai vechi sau mai noi au trecut la alcătuirea unor slujbe similare în cinstea sfinților, îndeosebi în spațiul ortodox grecesc, întrucât metrica imnografiei bizantine facilitează cântarea Canonului pe melodiile, cunoscute și îndrăgite de credincioși, ale Paracliselor Maicii Domnului.

Dacă ne rugăm sfinților pentru că ei sunt prietenii lui Hristos și mijlocitorii noștri către El, atunci, Sfintei Fecioare Maria ne rugăm pentru că ea este mama lui Hristos Mântuitorul lumii și mama noastră, a creștinilor. Ea este un alt cer, un alt cosmos, cum o numesc unele cântări din Octoih, care L-a cuprins pe Fiul lui Dumnezeu în sânul ei, I-a îmbrumutat din trupul ei și L-a purtat în brațele sale, prunc fiind. Pentru acestea, o numim Maica Domnului și o avem bună mijlocitoare pentru mântuirea noastră, dar și povățuitoare, îndrumătoare și conducătoare pe calea mântuirii.

(ziarullumina.ro)

Sfântul Maxim Mărturisitorul a trăit pe vremea rău credinciosului împărat Constans, ne-

Mutarea moaștelor Sfântului Cuvios Maxim Mărturisitorul

potul lui Iraclie, și era filosof desăvârșit. Împodobindu-se cu înțelepciunea, și lăsând toate averile sale fratelui său, s-a făcut monah. Iar văzând cum creștea eresul monoteiștilor - adică al celor ce mărturisesc o singură voie în Domnul nostru Iisus Hristos -, s-a aprins de dumnezeiască râvnă și s-a dus la Roma, unde a înduplecat pe Sfântul Martin papa, ca să adune un Sinod local și să-i anatematizeze pe cei ce cugetau acel eres, împreună cu începătorul

lui. Și a alcătuit Sfântul Maxim și cărți împotriva aceluși eres.

Împăratul, fiind înștiințat de aceasta, a trimis ca să-l aducă în cetatea Constantinopolului și l-a pus înaintea judecății sale. Iar sfântul a rușinat pe ereticii care se adunaseră acolo, biruindu-i pe toți cu cuvântul adevărului. După aceasta a fost izgonit în Tracia, tăindu-i-se mâna dreaptă și limba. De acolo, împreună cu doi ucenici ai săi, a fost trimis în părțile Laziei, însă și acolo, cu Duhul lui

Dumnezeu, mărturisea și scria; fiindcă se spune că după tăierea limbii i s-a făcut, cu minune dumnezeiască, limba la loc, și a vorbit curat cât a trăit.

După acea chinuire fără omenie, l-au trimis în surghiun, fără purtare de grijă. Apoi multe nevoi și necazuri răbdând pe cale Cuviosul Maxim, a fost dus într-o țară a sciților, unde a mai petrecut trei luni încuiat într-o temniță. Și venindu-i vremea și ceasul cel dorit, cu veselie și-a dat sufletul său în mâinile

lui Hristos Dumnezeu. Pomenirea Sfântului Cuvios Maxim Mărturisitorul se face la 21 ianuarie, în care zi se cinstește moartea lui. Iar în 13 august, săvârșim pomenirea aducerii moaștelor lui, după cum este arătat în stihurile din Mineiul cel mare, însă în ce vreme, în zilele cărui împărat și cum s-au adus, nu s-a aflat.

(doxologia.ro)

ȘTIRI

Praznicul Schimbării la Față a Domnului, sărbătorit la Mănăstirea Hodoș-Bodrog

Sărbătoarea Schimbării la Față a Mântuitorului Hristos, a început la Mănăstirea Hodoș-Bodrog încă din seara de ajun, când Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a participat la Slujba de Priveghere săvârșită în biserica veche a mănăstirii.

În ziua de praznic, Chiriarhul arădean a săvârșit slujba Sfintei Liturghii, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în altarul de vară al Mănăstirii Hodoș-Bodrog. Din sobor au făcut parte Părintele Grigorie Timiș, starețul mănăstirii, Arhim. Nestor Iovan, Protos. Iustin Popovici, consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului, Protos. Nicolae Tang, lector universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” din Arad, Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial și Arhid. Gherasim Tompa.

În cuvântul de învățătură Chiriarhul a vorbit despre „Omul după chipul lui Dumnezeu” (conform citirilor scripturistice ale praznicului: II Petru 1; Matei 17), sau strădania spre desăvârșire, aceea de a ajunge la asemănarea cu Dumnezeu, redobândind starea de la început, cea adevărată, pentru scopul său în lume. Neputința de a vedea fața lui Dumnezeu îi dă totuși conștientizarea prezenței Sale în viața de toate zilele. Mântuitorul Însuși încredințează prin minunea sărbătorită acum despre această stare, a subliniat Înaltpreasfinția Sa. În cadrul Sfintei Liturghii tânărul teolog Nicolae-Cristian Monea a fost hirotont diacon de către Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, urmând a fi hirotont preot pe seama Parohiei Tăgădău, Protopopiatul Ineu.

Înainte de otpustul Sfintei Liturghii au fost binecuvântate prinoasele aduse de credincioși în cinstea marelui praznic al Schimbării la Față a Domnului, după cum este tradiția.

La finalul slujbei, preacuviosul părinte stareț Protos. Grigorie Timiș a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Timotei și tuturor clericilor și credincioșilor pentru participare la hramul paraclisului de iarnă din incinta mănăstirii.

Liturghie Arhierescă cu prilejul hramului bisericii din Țela

Ziua praznicului Schimbării la Față a Domnului nostru Iisus Hristos a reprezentat pentru credincioșii parohiei Țela, Protopopiatul Lipova, o zi de aleasă bucurie, întrucât, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei, Arhiepiscopul Aradului, în mijlocul lor a poposit Preasfințitul Emilian Crișanul, episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului.

Ierarhul a fost întâmpinat de un sobor de preoți avându-l în frunte pe Preaonoratul Părinte Protopop Nelu Mercea, protopopul Lipovei, care a adresat un frumos cuvânt de întâmpinare.

A urmat Sfânta Liturghie la care au fost prezenți un număr mare de credincioși ai parohiei Țela dar și credincioși din satele vecine.

La vremea cuvenită, Preasfințitul Emilian Crișanul a rostit cuvântul de învățătură despre marele eveniment ce a avut loc în viața Domnului Hristos și anume Schimbarea la Față. Preasfinția Sa a arătat motivul pentru care Mântuitorul Hristos S-a urcat pe

muntele Taborului, „pentru că muntele reprezintă prin înălțimea sa legătura dintre pământ și cer. Și astăzi muntele Taborului în ziua sărbătorii este învăluit în ceață, amintind de norul de lumină care L-a învăluit pe Mântuitorul Hristos”. Preasfinția sa a subliniat faptul că: „fața omului este importantă pentru că ea reflectă ceea ce purtăm noi în suflet. Sfinții Părinți ai Bisericii consemnează că și fața Mântuitorului se schimba în funcție de persoana cu care interacționa.

Prin Schimbarea la față, Hristos Domnul le demonstrează celor trei ucenici și prin ei oamenilor că El este Fiul lui Dumnezeu și nu este nici Moise și nici Ilie sau un alt proroc așa cum unii oameni din acea vreme credeau despre El.

Această minune a Domnului Hristos demonstrează că învățătura Sa este Dumnezeiască și îi pregătește pe ucenicii Săi să poată să-L vadă în lumina Dumnezeirii Sale de după Înviere.”

La sfârșitul Sfintei Liturghii Preasfinția sa, alături de Preaonoratul Părinte Protopop Nelu Mercea și Preacucernicul Părinte Șirian Mircea, secretarul Oficiului Protopopesc, împreună cu membrii Cercului Misionar-Pastoral Lipova, coordonat din încredințarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, de către părintele Ardelean Florin, au săvârșit Sfânta Taină a Maslului.

Potrivit rânduielii liturgice a urmat tradiționala înconjurare a sfântului locaș.

La final, preotul paroh Blidariu Aurel a adus mulțumiri Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei pentru purtarea de grijă și delegarea Preasfințitului Părinte Emilian în această parohie, la sărbătoarea hramului Sfintei Biserici, a adresat mulțumiri Preasfințitului Părinte Emilian Crișanul oferindu-i în dar o icoană cu chipul Maicii Domnului și a invitat pe toată lumea prezentă la o agapă frățească.

Slujire arhierescă și binecuvântare de lucrări în Parohia Șagu

În Duminica a X-a după Rusalii, 5 august 2018, Chiriarhul arădean, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei, s-a aflat în mijlocul credincioșilor din parohia arădeană Șagu. Chiriarhul a fost întâmpinat de protopopul Aradului, Părintele Flavius Petcuț și de un sobor de preoți, precum și de un număr mare de credincioși și copii îmbrăcați în frumosul port popular.

Cu acest prilej, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a binecuvântat lucrările de renovare exterioară efectuate la sfânta biserică.

După aceasta, Chiriarhul a săvârșit Sfânta Liturghie arhierescă în biserica parohială cu hramurile „Intrarea Mântuitorului în Ierusalim” și „Sfânta Cuv. Parascheva”, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi și în prezența a numeroși credincioși. Din sobor au făcut parte: Părintele Flavius Petcuț, Protopopul Aradului, Preotul Paroh Marius Ardelean, Pr. Vlad-Sergiu Sandu de la Parohia Firiteaz, Pr. Marius Braiț de la Parohia Fiscuț și Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial. La sfânta slujbă a participat și domnul Iustin Cionca, Președintele Consiliului Județean Arad, alături de oficialitățile locale și un număr mare de credincioși.

În cuvântul de învățătură, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a vorbit despre „Calea spre Împărăția cerească” (cf. citirilor scripturistice: I Cor. 4; Matei 17), care privește o paralelă între felul de a înțelege învățătura desprinsă din citirile Duminicii a 10-a după Rusalii (Vindecarea lunaticului), totodată ale Înainteprăznuirii Schimbării la Față a Domnului, precum și a Duminicii Floriilor, adică a hramului bisericii reînnoite acum, cu concluzia legată de vindecarea lunati-

cului din Evanghelia zilei. Astfel, Intrarea Domnului în Ierusalim amintește Jertfa Sa mântuitoare pentru cei ce Îl urmează cu nădejdea intrării în Ierusalimul ceresc. Transfigurarea menționată astfel amintește raiul de la început pe care trebuie să-l recâștige omul căzut, iar aceasta prin tinderea mereu spre asemănarea cu Dumnezeu, după chipul Căruia a fost creat, având sprijin și pilduire din partea celor de aproape trupește și sufletește. Între cei care pot sluji drept călăuze pe calea virtuților creștinești, într-un chip aparte, este unul din sfinții zilei, și anume Cuviosul Ioan Iacob de la Neamț, trăitor în veacul trecut la Mănăstirea Hozeva din Țara Sfântă, a mai amintit Înaltpreasfinția Sa.

La sfârșitul Sfintei Liturghii, Înaltpreasfinția Sa a i-a oferit preotului paroh distincția de iconom stavrofor, în semn de apreciere pentru frumoasa activitate pastoral-misionară desfășurată în Parohia Șagu.

Părintele paroh Marius Ardelean a mulțumit Chiriarhului pentru binecuvântarea oferită atât lui cât și credincioșilor pe care-i păstorește, soborului de preoți și tuturor credincioșilor pentru participare.

Slujire Arhierescă și sfințire de capelă mortuară în Parohia Macea

În Duminica a 10-a după Rusalii, preoții și credincioșii din Parohia Macea, au avut bucuria de-al avea în mijlocul lor pe Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului. Cu acest prilej, Ierarhul a sfințit capela cu hramul „Sfânta Treime” din cimitirul Parohiei Macea (Satul Nou).

După aceasta, Preasfinția Sa a săvârșit Dumnezeiasca Liturghie în capela nou sfințită, împreună cu preoții din Parohia Macea, Gheorghe Morar și Tudor Budeanu și Arhid. Gheorghe Lehaci, în prezența oficialităților locale, în frunte cu domnul primar Ciprian-Gheorghe Otlăcan și a unui număr mare de credincioși.

În cuvântul de învățătură rostit cu acest prilej Preasfințitul Emilian a explicat Evanghelia Duminicii a 10-a după Rusalii, despre vindecarea lunaticului (Matei 17, 14-23), referindu-se la importanța credinței, a postului și a rugăciunii în viața creștinului. De asemenea, Preasfinția Sa a vorbit credincioșilor prezenți despre viața și nevoița Sfântului Ioan Iacob de la Neamț, menționând că în vremea când Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului era superior la Locurile Sfinte, prin mijlocirea sa, s-au adus la biserica Seminarului Teologic de la Neamț un fragment dintr-un deget al Sfântului Ioan Iacob, Ceaslovul din care se ruga și metaniile, care sunt păstrate la loc de cinste în biserica cu hramul „Sfântul Cuv. Ioan Iacob de la Neamț” a Seminarului Teologic de la Mănăstirea Neamț.

La finalul sfintei slujbe, Ierarhul a oferit din partea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei pentru capela „Sfânta Treime” din Macea, Sfântul Antimis și a explicat semnificația acestuia în cadrul Sfintei Liturghii, după care a transmis binecuvântarea Chiriarhului locului și i-a felicitat pe preoții și credincioșii din Macea pentru activitatea bisericească pe care o desfășoară în cuprinsul parohiei.

Răspunsurile liturgice au fost oferite de un grup de studenți de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Iarion V. Felea” din Arad și cântăreții de la strană.

Preotul paroh a mulțumit Ierarhului și tuturor credincioșilor pentru participarea la acest eveniment de suflet al parohiei.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIPALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.